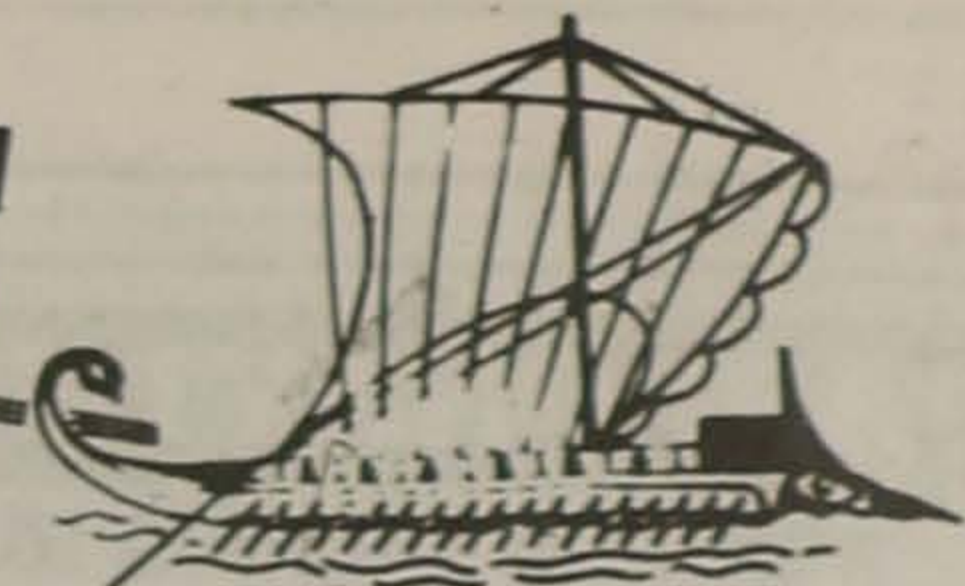

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΕΡΑΣΙΝΟΣ - ΧΟΡΤΟΘΕΡΤΣ 1994
(Ιούνιος - Ιούλιος)

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ ΕΤΟΣ 6ο Αρ. Φύλλου 62

ΚΑΛΩΣΟΡΙΣΑΤΕ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΕ

Ο Πανάγαθος Θεός ανέδειξε νέο Ποιμένα στην Τοπική Αποστολική μας Εκκλησία, το Σεβασμιώτατο κ.κ. Παντελεήμονα.

Χαρμόσουν το γεγονός της ενθρόνισης του νέου Μητροπολίτη μας. Η καρδιά κλήρου και λαού πάλλεται από αγαλλίαση, ευφροσύνη κι έξαρση πνευματική.

Το χέρι του Θεού διαγράφει τα γεγονότα, όπως Εκείνος γνωρίζει και προγνωρίζει κι όπως Εκείνος θέλει να κατευθύνει.

Μέγα και ψηλό το αξίωμα της Αρχιερωσύνης. Κι είναι μέγα και ψηλό όχι μόνο για να παραθαμβώνει από το Θεό τη Θεία Χάρη και να την παρέχει στους πιστούς, αλλά και για να α-

νεβάζει στο ύψος των ουρανών, να οδηγεί τους ανθρώπους κοντά στο Θεό.

Ο Επίσκοπος ως κορυφαίος πνευματικός ηγέτης έχει το μέγα και Ζηλευτό προνόμιο να διαποιμάνει ψυχές, υπό την πεμπτούσια της αγιογραφικής διακρύψεως "... ουκ ένι Ιουδαίος ουδέ Έλληνας, ουκ ένι

Συνέχεια στην 3η σελ.

ΠΑΝΑΓΙΑ ΣΟΥΜΕΛΑ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΛΟ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

Μία από τις αρχαιότερες εικόνες της Ορθοδοξίας.

Έργο του Ευαγγελιστή Λουκά.

Το έτος 380 εγκατέλειψε την Αθήνα και έσπασε το θρόνο της σε μία σπηλιά του όρους Μελά του Πόντου, όπου παρέμεινε επί 1551 χρόνια, μέχρι τη Μικρασιατική καταστροφή.

Η Εικόνα σώθηκε κατά θαυμαστό τρόπο και μετεκομίστηκε στην Αθήνα το 1931.

Το 1951 παρελήφθη από τους Ποντίους, οι οποίοι ανιστόρησαν τη νέα Μονή Παναγίας Σουμελάς στο όρος Βέρμιο της Μακεδονίας.

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ Κ. ΜΙΧΑΛΗ ΧΡΥΣΟΧΟΙΔΗ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ Ε.Λ.Β.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας πραγματοποίησε προγραμματισμένη συνάντηση με τον υφυπουργό Εμπορίου κ. Μιχάλη Χρυσοχοΐδη.

Αφού τον ευχήθηκε κάθε επιτυχία στα νέα του καθήκοντα, έθεσε το θέμα της ανέγερσης του Πνευματικού Κέντρου Πολιτισμού στο Πανόραμα Βέροιας.

Ένα έργο αναγκαίο για την πολιτιστική ανάπτυξη που θα εξυπηρετεί τις ανάγκες των Σωματείων της ευρύτερης περιοχής μας.

Ο κ. Υφυπουργός υποσχέθηκε προσωπική παρέμβαση για την χρηματοδότηση του έργου και έδωσε τις σχετικές οδηγίες ως προς τον τρόπο των ενεργειών μας προς την κατεύθυνση αυτή. Στη φωτογραφία ο κ. Υφυπουργός με μέλη της Διοίκησης της Ε.Λ.Β.

Διαφύλαξη κειμηλίων στην Παναγία Σουμελά

ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

Στο υπ' αριθμ. 99/1994 τεύχος του εξαιρετού (Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών) περιοδικού "Ποντιακή Εστία" της "Παναγίας Σουμελά" δημοσιεύεται ένας κατάλογος με τα υπάρχοντα (συγκεντρωθέντα) στην Ιερά Μονή Παναγίας Σουμελά ιερά ρείψανα αγίων του Πόντου, άμφια και άλλα ιερά εκκλησιαστικά είδη. Συμβολή στην

προσπάθεια αυτή, την τόσο σημαντική, έχουν ο πρόεδρος της Παναγίας Σουμελά κ. Παναγιώτης Τανιμανίδης και ο ηγούμενος της Μονής π. Παύλος Αποστολίδης.

Για χάρη των αναγνωστών μας δημοσιεύουμε παρακάτω αυτόν τον κατάλογο:

Αγία Ρείψανα:

1. Αγίου Ευγενίου Τραπεζούντιου
2. Αγίου Φωκά επισκόπου Σινώπης

(Δωρηθέντα υπό ιερέως Θεοδώρου Ποποδοπούλου - Χορτοκόπι Καβάλας)

3. Αγίου Γρηγορίου Νεοκαισαρείας

Συνέχεια στην 3η σελ.

Η ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΤΟΥ ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ

Η ελιά είναι ένα θεοδωμένο δέντρο που μπήκε στη ζωή των ανθρώπων και μάλιστα των Ελλήνων κατά τη θέληση της θεάς της σοφίας, Αθηνάς. Πανίερο δέντρο έδινε από τον καρπό του στον άνθρωπο ζωή και φως. Στην ιερή Ραικία της θεάς αυτό το φως δεν έσβηνε ποτέ. Ήταν το φως της σοφίας, της νίκης και της ειρήνης. Ένα φως ήμερο, ειρηνικό και γλυκό.

Δίκαιο ήταν το δέντρο το ιερό της μόνης θεότη-

τας του αρχαίου κόσμου. Οπου ιδρύματα της σοφίας, της παιδείας και της τέχνης, εκεί και η ελιά. Με τους κλάδους της αγριελιάς οι αρχαίοι μας πρόγονοι στεφάνωναν τους οθωνιόνικες και παναθηναϊόνικες. Θεωρούσαν την ελιά τόσο ιερή, ώστε την στόλιζαν με ανθήματα ευλαβικά και το προστάτευαν με αυστηρούς και δρακόντιους νόμους. Να θυμηθούμε ακόμη και το γεγονός της Γραφής, όταν το περιστέρι μετά τον κατακλυσμό έφερε με το ρά-

Ευλογημένο δέντρο

Του Γιάννη Α. Μελετιδίου

φος του το ειρηνικό κλαδάκι της ελιάς και το άφησε στις παλάμες του Νώε. Επίσης δίπλα στον κορμό της ελιάς προσευχήθηκε ο Χριστός λίγο πριν από την σταύρωσή Του και το δάκρυ Του κύλησε στην ευλογημένη ρίζα της.

Και το πανάρχαιο αυτό μυθικό, ιστορικό, ιερό και ωφέλιμο δέντρο πέρασε από τον αρχαίο ελληνικό

κόσμο στον χριστιανικό κόσμο κι εκπροσωπεί την αγιότητα στην Εκκλησία και την ευτυχία στην οικογένεια. Σε ορισμένα από τα Μυστήρια της χριστιανικής θρησκείας χρησιμοποιείται το λάδι της ελιάς, στο Βάπτισμα, Χρίσμα, Ευχέλαιο. Αλλά και στις ιερές κανδήλες και ιδιαίτερα στην άσβεστη κανδήλα του Ιερού εξακολουθεί να χρησιμο-

ποιείται το λάδι της ελιάς. Στην οικογένεια, όταν δεν υπήρχε ακόμη το φως του ηλεκτρισμού χάριζε το λάδι της ελιάς το παρήγορο φως του. Οπου την κοίτη θιερώνουν προσφέρει τους θρεπτικούς καρπούς της και το ωφέλιμο λάδι της.

Στον Πόντο για την Πόντια Οικοδέσπονα το λάδι

της ελιάς ήταν ιδιαίτερο μέρ. Δε νοούσε ν' ανάψει το κανδήλι του εικονοστασίου μ' άλλο λάδι εκτός της ελιάς. Το θεωρούσε ασέβεια. Και όταν δεν είχε δανειζόταν από τη γειτόνισσα "δώσε με ένα ζα λάδι για το κοντήλι", έλεγε.

Είναι υπερωριανόβιο δέντρο η ελιά. Γ' όλες τις εποχές και σ' όλους τους αιώνες μένει αζιόπρητο στην ευεργετική της αποστολή. Βγάζει βλαστούς

και καρπούς μέχρι το τέλος της. Κι όταν ακόμα νεκρωθεί στα μέλη της παραμένει η ζωή κι αυτό πολλές φορές αναθαλάσσει.

Μια αιώνια παρουσία που δίνει συνεχώς ζωή στη ζωή, χωρίς ποτέ ν' αποζητά την ανταπόδοση.

Είναι η ελιά το υπερωριανό κι άφθαρτο σύμβολο της γαλήνης, της σοφίας, του πολιτισμού, της νίκης και της ειρήνης. Είναι ευλογημένο δέντρο.

"ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ"

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ
ΒΕΡΟΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ
Οικονομολόγος - Συγγραφέας
Θουκυδίδη 2 - Τηλ. 0331 - 25.282
ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΤΣΙΚΑΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.
"ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ"
ΤΗΛ. 0331/66.913 - FAX
0331/66.979

ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός
Τηλ. 0331 - 28.356

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 1.000 ΔΡΧ.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

* Οι στίλβες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ" είναι στη διάθεση όλων των αναγνωστών του

* Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται αν είναι δυνατόν δακτυλογραφημένες

Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή όχι δεν επιστρέφονται

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Ο "Αργοναύτης" ως γνωστόν εκδίδεται από την Εύξεινο Λέσχη Βέροιας για μη κερδοσκοπικούς λόγους, αλλά για πνευματική ανιστόρηση της λαογραφίας και της πολιτιστικής μας παράδοσης.

Είναι, λοιπόν, απαραίτητο, για την ασαμάρτητη και απρόσκοπτη πλεύση του να ανανεώσουμε τις συνδρομές μας έγκαιρα και ακόμα να γράψουμε νέους συνδρομητές.

Ποντιακά πένθη

ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΙΣΜΑΝΙΔΗΣ

Υστερα από τον αγώνα δρόμου...

Ο ζηλόφθονος Χάρος έσβησε στις 6 Ιουλίου 1994 την ήρεμη έκφραση και το χαρούμενο χαμόγελο του εκλεκτού μέλους της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, αείμνηστου Κώστα Τσισμανίδη.

Ο Κώστας Τσισμανίδης σ' όλη τη ζωή του στάθηκε όρθιος και αλύγιστος. Ήταν υπομονετικός και μεγαλόκαρδος άνθρωπος. Ήταν φίλος ανεκτίμητος και ευχάριστος. Ήταν επαγγελματίας επιτυχημένος. Ήταν Πόντιος θαυμάσιος. Ήταν οικογενειάρχης άριστος. Ήταν ένας πραγματικός χριστιανός δεμένος με τις ακατάλυτες ρίζες του.

Η Ε.Λ.Β. συμμερίζεται το βαρύ πένθος των οικείων του. Αιώνιας ειρήνης η μνήμη του.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

*Πως ευρέθεν το
κουσκούρ σο ταβάν*

Ο Κοσμάς τοι λαμάντων άμον ευκατάστατος π' έτον, έστειλε τον γιόν' σ' την Τραπεζούντα κι έμαθεν γράμματα. Οντας ετελειώσεν το σχολείον, εμέντζεν στον κύρην σ' πως έρται οπίς σο χωρίον.

Ο κύρην σ' πα ενούντσεν, αρ ο παιδάς εμορφώθεν κι ετράννε ατώρα, ας εφτάγω - εΐπεν - έναν καμαρόπον να μέν χώρεα.

Εποίηκεν τη κάμαριν κι έκπασεν α σή μαντρί τα σανίδια κι εταβάνωσεν ατο.

Πολλά ημέρες κι εδέβαν, ο γιός ατ έρθεν.

Ο Κοσμάς α σήν χαράν ατ ντό έρθεν ο γιός ατ και ντο έμαθεν γράμματα έσπαξεν έναν βουδ κι εγιόρτσασεν την έθην ατ.

Το βραδόν α σό έφυγαν οι καθεσμέν, επαΐρην στον κι επήγεν σην κάμαριν ντο έχτισεν για τ' εκείνον κι άμον πα χαΐρεται ντό θα ευχαριστάτον.

Εκείνος εγυροκλώσεν την κάμαριν κι έσκωσεν το κηφάιν ατ και τερεί ψηλά το ταβάν.

- Πατέρα - εΐπεν - όθια καλά, άμαν κι επορώ να εξηγιζώ το βουδ πως εκόπριξεν ψηλά σο ταβάν;

- Ναΐναι - εΐπεν στον - με τ' αγηγήορεμαν έμουν κι εκαθάρτσασεν τα σανί-

δα. Οπως εξέγκαν στα ασό μαντρίν εκάρφωσασμ' ατα εκιάν. Ατό πα τ' αχούλης κι έκοψεν; Οπως επήγες αέτς πα έρθεσ μή; Κρίμαν το βουδ ντ' έσπαξα και την χαρά ντ' εποίηκα...

*Μ' έναν τσιπίν
φορκαλή*

Οι γειτονάδες εκάθουσαν απάν σο δώμαν τη Σοχτάβας; επήλεκαν τ' ορτάρια τουν, εμπάθλωναν τα ρώματα τοι μωρία τουν και εκεβεζελέγευαν.

Ο Πότζιοθον τη Μαρούλης, επέγεν κ' έρχουτον έμπρια τουν, και με τ' έναν τσιπίν φορκαλή, εκαθάριζεν τα δόντια τ'.

Τερούν στον οι γυναΐκ' και γεθούν; κι ασ' οθουνούς πολλά γελά η Φανή η Ιορδανάβα

Φανή ντο γελάς; ερωτα την η Βαρβάρα τη Τσουπογιαν.

- Κιά πως να μη γελώ, ναΐ Βαρβάρα. Ασή Μαρούλης έρθα. Απάν σο φαγίν ερούξα. Ντό έφαγαν; "μα-λέζ" δίχως ψωμί, κι ο Πόντιοθον εγθαθιάζ' τα δόντια τ', να εθαρρεί η γειτονία πως έφαγαν κρέας...

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

1. Σινίν' χαθαγιωμένον τα τζιθίδα φορτωμένον (ουρανός με τα άστρα).

2. Οθον τον κόσμον κουρτά και καμμίαν κι χορτάζ' (θάλασσα).

3. Αδά είμαι κι ακεί εφίρουμαι (νους).

4. Κάθουμαι, κάθετα, στέκω, στέκ' (ισκιά).

5. Μασώ, μασώ και καμμίαν κι κουρτώ (μασίχα).

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

1. τσουρούκ = σάπιο

2. ωβόν = αυγό

3. ζερταθία = βερικόκα

4. τζινέα = κουτσουθιά

5. γερωσία = γερατιά

6. θαταρίζ' = κουνιέτα

7. σινίν = ταψί

8. κουρτά = καταπίνει

9. σαντούχ' = στεντούκι

10. κατακέφαθον = ανάποδο

11. απαφκάτ = αποκάτω

12. γουίν = πηγάδι

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

Η σκνία εν κακόν

ούθις μεθίζ'

ούθις παθαθών'.

...

Ανθρωπος ποι 'κι δουλεύ'

γυρευός 'ς σο κατωθώρ'

κι άμον σκυθός γουτουρεύ'.

...

Περισιάντς και πεινασμένος

'ς σήν ζωήν

πάντα καυμένος.

Εκδρομή στο Βόλο

Στις 3 Ιουλίου '94 το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΛΒ μαζί με το τμήμα της χορωδίας και τον επικεφαλής χοράρχη Κώστα Καραπαναγιωτίδη, πραγματοποίησε προγραμματισμένη ημερήσια εκδρομή στον Βόλο, στην περιοχή Νέας Ιωνίας, όπου είναι και η έδρα του ποντιακού σωματείου της "Ενώσης Ποντίων Νομού Μαγνησίας".

Η αποστολή ξεκίνησε με ένα πούλμαν στις 8 το πρωί.

Όλη η διαδρομή ήταν εξαιρετικά ευχάριστη, με ήσυρα, ποτό, τραγούδι και βέβαια όλα αυτά που ήταν παραδοσιακά, έδωσαν ένα ιδιαίτερο τόνο και νόημα στο ταξίδι.

Υστερα από μία μικρή στάση για καφέ, το λεωφορείο έφτασε στις ιδιόκτητες εγκαταστάσεις της Ενώσης Ποντίων Νομού Μαγνησίας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα δύο σωματεία συνδέονται εδώ και πολλά χρόνια, πραγματοποιούν συχνά ανταλλαγές εκδηλώσεων, διατηρώντας σχέσεις πέρα από τις συνηθισμένες.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ενώσης Ποντίων Ν. Μαγνησίας υποδέχτηκε όλη τους θερμά και τους πρόσφερε αναψυκτικά.

Πραγματοποιήθηκαν ανταλλαγές αναμνηστικών και δόθηκαν ευχές για την συνέχιση των άριστων σχέσεων των δύο ιστορικών σωματείων.

Στην συνέχεια εφαρμόστηκε πιστά το πρόγραμμα της εκδρομής.

Εγινε επίσκεψη στο πε-

... όθια μαύρα κι άκαρα

και καλήθιον πάτ' απάν.

Ο Πάντσον

16-1-1994

* Αναδημοσιεύονται από το υπ' αριθμ. 99/1994 τεύχος της "Ποντιακής Εστίας".

φιφειριακό αρχ. μουσειό του Βόλου, ένας περίπατος στα παραθαλάσσια αξιοθέατα και το μεσημέρι παρατέθηκε γεύμα στο πανέμορφο κέντρο "Αθώς" της Νέας Ιωνίας.

Εκεί, σε κάθε τραπέζι είχε ξεχωριστό κέφι με ήσυρα και τραγούδι.

Αυτό, όμως, που θα μείνει αξεχάστο σε όλους ήταν η θαυμάσια απόδοση του Κώστα Καραπαναγιωτίδη και της αξιόλογης μοναδικής στο είδος της, γλυκόφωνης παραδοσιακής χορωδίας της ΕΛΒ, που ερμηνεύοντας τέλεια τα ακριτικά τραγούδια του Πόντου δημιούργησαν ένα κλίμα πλημμυρισμένο με πατριωτικά αισθήματα, ενθουσιασμό, συγκίνηση και δάκρυα χαράς.

Ερασιτέχνες ήταν οι ήρωες, απλοί όλοι όσοι τραγουδούσαν, αγνή, όμως, και εγκάρδια ήταν η συμμετοχή και η απόδοσή τους.

Υστερα από το τόσο όμορφο γλέντι ακολούθησε παραθαλάσσιος περίπατος, όπου άθλιοι έκαναν το μπάτιο τους και άθλιοι συνέχισαν το γλέντι, τραγουδώντας "τη θάλασσα το νερόν αθλκόν έν αθλκόν", ώσπου έφτασε και η ώρα της επιστροφής.

Υστερα από τον αποχαιρετισμό άρχισε το πρόγραμμα της επιστροφής.

Ξαναζωντάνεψε το κέφι με την ήσυρα και το τραγούδι μέσα στο "λεωφορείο της ποντιακής παράδοσης" μέχρι τα γραφεία της Ευξείνου Λέσχης στην Βέροια.

Εκδρομείς

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Ο "Αργοναύτης" ως γνωστόν εκδίδεται από την Εύξεινο Λέσχη Βέροιας για μη κερδοσκοπικούς λόγους, αλλά για πνευματική ανιστόρηση της λαογραφίας και της πολιτιστικής μας παράδοσης.

Είναι, λοιπόν, απαραίτητο, για την ασαμάρτητη και απρόσκοπτη πλεύση του να ανανεώσουμε τις συνδρομές μας έγκαιρα και ακόμα να γράψουμε νέους συνδρομητές. (Τηλ. 28356 από 10πμ - 13.00).

ΠΟΣΕΙΔΩΝΑΣ Α.Σ. ΒΕΡΟΙΑΣ

Πρωτάθλημα Ελλάδος στις Κορασιίδες 1994 (Πεντέλη).

Η ομάδα χάντ μπάτς κορασιίδων του Ποσειδώνα Α.Σ. Βέροιας που στους τελικούς αγώνες που πραγματοποιήθηκαν στην Πεντέλη από 21 μέχρι 25 Ιουνίου ανακηρύχθηκε πρωταθλήτρια Ελλάδος νικώντας στον τελικό αγώνα

τον Φίλιππο Βέροιας με σκόρ 13-10, προπονητής της ομάδας είναι ο Τούτσος Κων/νος και έφορος ο Παπαγάθος Ελευθέριος.

Φωτ.: όρθιοι: Τούτσος Κων/νος (προπονητής), Παναγιωτίδου Ελ., Γαλήικα Κορ., Λιακοπούθου Μαρ., Γαλήικα Ε., Συκωνίδου Μ., Φωκά Αικ., Βαλασίδου Τασ., Τσιαβός Δημήτριος

(Πρόεδρος). Καθιστοί: Δουζένη Φλ., Παπαγάθου Παν., Σουθλιώτου Ολ., Τρομπούκη Βερ., Θεοδωρίδου Ι., Χ' Ευθυμίου Ε.

Σημ. "Αργοναύτης": Ο πρόεδρος κ. Δημήτριος Τσιαβός έχει μία ιδιαίτερη συμβολή στο χορευτικό συγκρότημα της Ε.Λ.Β. Πάντα επιτυχίες.

ΓΙΑ ΕΝΑ ΣΟΒΑΡΟ ΘΕΜΑ

"Αγαπητοί Συμπατριώτες,

Η πολιτιστική προσφορά των Σωματείων μας, κατά κοινή ομοθυμία, ήταν και εξακολουθεί να είναι αξιόλογη. Αποτελούν όλη την ελπίδα στην αχανή έρημο της αδιαφορίας. Ισως υπάρχουν και κάποια προβλήματα στις διασυλλογικές σχέσεις και στη σχέση μας με το δευτεροβάθμιο όργανο. Αυτό, με λίγη καλή θέληση, εύκολα αντιμετωπίζονται. Φτάνει να λειτουργεί ο καλόπιστος δημοκρατικός διάλογος που μπορεί και πρέπει να δώσει κάθε φορά την αρμόζουσα λύση στις διστάμενες απόψεις.

Όσοι οι αντιπαράθεσεις δεν αφορούν μόνο χειρισμούς θεμάτων μείζονος σημασίας. Οφείλονται, δυστυχώς, και σε ευτελή ελατήρια. Εδώ, πολλές φορές, σκοντάφτει ο διάλογος και οδηγούμεθα στην ανοικτή σύγκρουση με όλα τα δυσμενή επακόλουθα.

Σε τέτοιες περιπτώσεις χρειαζόμαστε και τη μαεστρία του τύπου. Το ύψιστο αυτό λειτούργημα, όταν ανταποκρίνεται στη δύσκολη με τόσο σημαντική αποστολή του, και νεκρούς ανασταίνει. Μια διακριτική του παρέμβαση μελετημένη με αξιοσέβαστες απόψεις είναι δυνατόν να εκτονώσει ή στη χειρότερη περίπτωση να καταστείλει και τις πλέον εκρηκτικές καταστάσεις δίχως κραδασμούς και επικίνδυνες παρενέργειες. Ο ποντιακός τύπος έχει δικαίωμα και χρέος να βοηθήσει προς την κατεύθυνση αυτή.

Δυστυχώς οι εφημερίδες σας, χρόνια τώρα, όχι μόνον απέχουν από μία τέτοια ενωτική προσπάθεια, αλλά, αντιθέτως, οξύνουν της υφιστάμενες διαφωνίες με στόχο το αδιέξοδο και τη διάσπαση.

Εχετε αναγάγει το κουτομπούτι και το παρασκηνίο σε επίγεια θεότητα σαν να μη γνωρίζετε ότι η μεγιστοποίηση και η πεισματική προβλή των διενέξεων ισοδυναμεί με δυναμική στα θεμέλια της ποντιακής ιδέας.

Τώρα για το υπονομευτικό έργο κάποιων παραγόντων, με τη δική σας συμπαράσταση, θα δώσει, όπως γράφετε, τον πρώτο του καρπό. Την ΠΟΠΣ Νο 2. Και το δημοσιεύετε μετ' αγαλλιάσεως σαν να πρόκειται για την πλέον καρμύσνη και ωατήρια είδηση. Εχετε μόλις και την αυταπάτη της δικαίωσης των υπηρεσιών σας.

Ευχόμαστε ολόψυχο,

σαν πόντιοι που ανησυχούμε, να βρεθεί τρόπος, ώστε ο τοκετός αυτός να είναι φυσιολογικός και το παιδί που θα γεννηθεί νόμιμο, εύρωστο, έξω από θερμοκοιτίδες. Διαφορετικά μπαίνουμε σε ολισθηρό, επικίνδυνο μονοπάτι. Ας αναλογιστούμε όλοι τις ευθύνες μας. Φτάνουν τα ειρωνικά σχόλια και τα τόσα ανέκδοτα που άδικα φόρτωσαν στις πλάτες μας. Η προσπάθεια ανατροπής του Διοικητικού Συμβουλίου της ΠΟΠΣ πραξικοπηματικά δημιουργεί ένα κακό προηγούμενο με απρόβλεπτες συνέπειες. Δεν κάνουμε τον συνήγορο των προσώπων της Ομοσπονδίας μας. Αυτά έρχονται και παρέχονται. Εξάλλου η διαδοχή, η αλληγή ικανοποιεί και μία ψυχολογική μας ανάγκη, δίνοντας ελπίδες για κάτι καλύτερο. Εκείνο που μας ενδιαφέρει είναι να μην τρωθεί ο θεσμός για τον οποίο έγιναν τόσος και τόσος αγώνας. Ενας θεσμός που επιβάλλεται να αναβαθμίζεται, να πάρει σάρκα και οστά, όσο οι γερνότεροι φεύγουν από τη ζωή, ώστε το έμπειρο και άγρυπνο μάτι του να παρακολουθεί την αυθεντικότητα των εκδηλώσεων. Γι' αυτό οποιαδήποτε κίνηση διαδοχής θα ήταν ευχής έργο να περάσει μέσα από τη θεωρία των δημοκρατικών διαδικασιών που προβλέπει το καταστατικό της Ομοσπονδίας μας.

Δεν γνωρίζουμε τις προθέσεις των αντιπροσώπων. Ποια άραγε θα ήταν η στάση τους αν η ΠΟΠΣ έδινε το πράσινο φως για μία ομαλή, ανώδυνη διαδοχή; Επιθυμούν ναί ή όχι να πραγματοποιηθεί μία έκτακτη συνέλευση όλων των αντιπροσώπων των Σωματείων μας, μελών και μη της ΠΟΠΣ, με μοναδικό θέμα την υπόδειξη - επιλογή υποψηφίων και τον καθαρισμό ημερομηνίας αρχαιρεσιών για το δευτεροβάθμιο όργανο; Θέλουν ναί ή όχι οι υποψήφιοι αυτοί να είναι πρόσωπα κοινής αποδοχής, απολύτου εμπιστοσύνης, να εμπνεύσουν σεβασμό και να μην έχουν εμπλακεί σε παραταξιακές διαμάχες; Τα αδελφά Σωματεία της χώρας έχουν χρέος να τοποθετηθούν πάνω στο σοβαρό αυτό πρόβλημα. Πάντα οι απόψεις τους είναι χρήσιμες και σεβαστές.

Τον τελευταίο καιρό διαβάζουμε στις εφημερίδες σας πολλά περί συμμοχιών Βορείων και Νοτίων, κάτι που θυμίζει Κορέα. Η Λέσχη μας πάντα λάτρευε τους ταλαντούχους, τους χαρισματικούς ποντίους των Αθηνών.

θαύμαζε και θαυμάζει την πολύμορφη πολιτιστική τους προσφορά. Επιθυμεί να έχει κάθε είδους συνεργασία μαζί τους και τους εύχεται υγεία να συνεχίσουν το βαρύ με τόσο σημαντικό έργο που αναλάβανε. Δεν περιχαράκωνουμε γεωγραφικά ούτε αξιολογούμε παραταξιακά την προσφορά στα κοινά. Κάθε πόντιος είναι και ένα τριαντάφυλλο, απ' τον ίδιο ανθάκηπο, όταν αναθλώνεται ανυπερέβουλο και προσφέρει έργο ποιότητας στο χώρο της παράδοσης. Αν ήταν υποψήφιοι για την Ομοσπονδία μας, οι φίλοι των Αθηνών, θα είχαν εκ μέρους μας τη μεγαλύτερη δυνατή υποστήριξη, με μόνη προϋπόθεση να παραιτούνται στη θεο/νίκη η έδρα της ΠΟΠΣ. Και το λέμε αυτό όχι από αθεράπευτο τοπικισμό. Το λέμε γιατί στη Βόρειο Ελλάδα κατοικεί η συντριπτική πλειοψηφία των ποντίων που θέλουν τον κορυφαίο πολιτιστικό τους φορέα δίπλα τους. Εξάλλου πέρασαν εκείνα τα χρόνια που ήξερε η Αθήνα. Τώρα και η Μακεδονία έχει τη δική της φωνή. Ο ποντιακός πληθυσμός της διεκδικεί δυναμι-

κά εκείνο που δικαιούται. Ακόμα και την εγκατάσταση στο Υπουργείο Μακεδονίας - Θράκης όλων των επιτροπών και υπηρεσιών, που έχουν σχέση με την προστασία των παλινοστούντων ομογενών διότι εδώ βρίσκεται ο κορμός της νέας αποκέντρωσης, αλλά επιβεβλημένης αποκέντρωσης και αυτό θα πρέπει να γίνει. Δεν ζητούμε κάτι παράλογο. Δεν απαιτούμε να εγκατασταθούν στη θεο/νίκη υπηρεσίες που σχετίζονται με την συντήρηση των μαρμάρων του Παρθενών.

Τελειώνοντας, σας κάνουμε γνωστό ότι το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευξεινού Λέσχης Βέροιας, με ομόφωνη απόφασή του, θα επιστρέψει τις εφημερίδες σας σαν απαράδεκτες, μέχρις ότου κρίνει ότι εργάζονται για την ενότητα στον ποντιακό χώρο.

Με πατριωτικούς
χαιρετισμούς
Για το
Διοικητικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
Γιάννης Μικαλιδής
Ο Γεν. Γραμματέας
Μιχάλης Γερασιμίδης

ΚΑΛΩΣΟΡΙΣΑΤΕ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΕ

Συνέχεια από την 1η σελ. Δούλος ουδέ ελεύθερος, εκ έτι άρσεν και θήλυ, πάντες γαρ... εις εν Χριστώ" (Γαλ. 3, 28). Ο Άγιος Ισίδωρος ο Πληθυσιαστής βλέπει τον Επίσκοπο "εις τύπον Χριστού" που καλείται στην κάθε εποχή να συνεχίζει και μάλιστα να "πληροί" το έργο του Χριστού. Και κατά τον Κλήμεντα Ρώμης ο Επίσκοπος είναι η "καρδιά" και το "κέντρο" αναφοράς κάθε πνευματικής προσπάθειας. Ακόμα, σύμφωνα με την θαυμαστή διατύπωση του Αγίου Ιγνατίου "όπου Επίσκοπος εκεί και η Εκκλησία" πρέπει να βρίσκεται σε άμεση αναφορά προς το "όπου ο Χριστός εκεί και η Εκκλησία" όπως λέει ο Άγιος Κύριλλος Ιεροσολύμων.

Πηγή της εξουσίας και του χαρίσματος του Επισκόπου είναι η Εκκλησία, δηλαδή το Άγιο Πνεύμα κι ο Λόγος του Θεού. Από το Λόγο του Θεού και προς χάρι του, Λόγου υπάρχει το αποστολικό λειτούργημα. Ο Επίσκοπος είναι εκείνος, που εκφράζει ακριβώς αυτή τη συνισταμένη αυτοσυμειδήσεως του Λόγου του Θεού. Κατά τον Απ. Παύλο ο Επίσκοπος είναι "τύπος των πιστών εν Λόγω, εν ανατροφή, εν αγάπη, εν πνεύματι, εν πίστει, εν αγνεία (Α' Τιμ. 4, 12). Αυτό το κωρίο είναι εκείνο που καθύπτει την όλη πνευματική πορεία του Επισκόπου.

Γι' αυτό και το έργο του Επισκόπου είναι επίμοχθο και βαρύ. Επίμοχθο και βαρύ θα είναι συνεπώς και το έργο του νέου Επισκόπου μας κ.κ. Παντελεήμονα. Πολλά θα είναι τα προβλήματα που θα τον απασχολήσουν και τούτο διότι κι η εποχή μας δε στερείται ανθρώπου που να μην ντύνεται μέσα στον κόσμο της φθοράς και της άρνησης. Ανθρώπου, που την οδκία την ονομάζει δικαιοσύνη και το ψέμα αλήθεια. Ανθρώπου, που ανατρέπει τους όρους και τους νόμους της φύσης και διαστρέφει το έργο και τη δημιουργία του Θεού. Ο νέος μας Επίσκοπος σ' αυτά τα προβλήματα, σ' αυτές τις δυσκολίες, που έρχεται ν' αντιμετωπίσει, θεραπεύσει, αλλά και να δημιουργήσει έργο αναγεννητικό κι ανθρωπικό δεν είναι μόνος. Έχει μπροστά του το Μέγα Αρχιερέα, τον Εσταυρωμένο Κύριο. Από Εκείνον θα αντλή δύναμη, αντοχή και σοφία. Έχει τον ευσεβή και ευγενή κληρο της Ιεράς Μητροπόλεως Βεροίας, Καμπανίας και Ναούσης, που θα συμπνευσθούν μαζί του στο δύσκολο κι ανθρωπικό δρόμο του. Έχει το Χριστόφορο Λόγο του Μακεδονικού αυτού χώρου. Ενός χώρου ιστορικά αναποδοτισμένου και δεμένου με παλλή προσφορά στο ελληνικό πνεύμα, στην πατρίδα και

Σχολικές αναμνήσεις ενός Κερασούντιου

Εγώ πρωτοπάγα σε σχολείο της Κερασούντας σε ηλικία 8 ετών, στα 1908. Εμείς μέναμε σε τουρκομαχαλά και το σχολείο μας ήταν στην Κόκαρη, μακριά από το σπίτι μας. Επρεπε να γίνει το ρωμιόπουλο 8 χρόνων και μετά να πάει στο σχολείο, γιατί υπήρχε φόβος από τα τουρκόπουλα, τα οποία μαζεύονταν στις γωνιές των δρόμων και παραμόνευαν τότε να περάσουμε, για να μας πετροβολήσουν. Πολλές φορές γυρνούσαν τα ρωμιόπουλα με οποσμένο το κεφάλι στο σπίτι. Επρεπε το παιδί να μπορεί να σκύβει γρήγορα με ικανότητα, να αρπάζει πέτρα και να αμυνθεί, να ανταποδώσει τα κτυπήματα. Οι τσάντες κρέμονταν με τα βιβλία από το λαιμό, για να είναι ελεύθερα τα χέρια για τον πετροπόλεμο.

"Εγώ επήγα μέχρι και την Έκτη τάξη, την οποία τελείωσα. Κάνω μάθημα από την Κύρου Ανάβαση. Στην Πέμπτη κάναμε "αρχαία μνημεία", όλο τον Τρωικό Πόλεμο. Στην έβδομη έκαναν Εκάβη.

"Ο Διευθυντής του Σχολείου μας, ο παπα Σμύρης ο Αθηναίος είχε πεθάνει γύρω στα 1912-13 και μας φέρανε τον Κεφεισίδη από την Κύπρο. Πληρώνονταν (οι δάσκαλοι) καλά, διότι η Κερασούντα ήταν "ευδαίμων πόλις". Το καλοκαίρι ανέβαινε ο πληθυσμός της σε 50 χιλιάδες.

"Έρχοταν ο μουφτής (επθεωρητής) των Σχολείων. Ο δάσκαλος αμέσως έβαζε τα νήπια να λένε φωνακτά: "Ο θεός έπασε τον κόσμο σε έξι μέρες

και την έβδομη αναπαύτηκε...". Ο δικός μας δάσκαλος καταλάβαινε ότι ήρθε ο μουφτής (ήταν σύνθημα αυτό). Κρύβαμε αμέσως τα ελληνικά βιβλία ή τα πετούσαμε από τα παράθυρα, να μην τα ιδεί και μας τιμωρήσει...".

Αφήγηση: Πολυχρόνης Ευκαρπίδης, Δράμα

Καταγραφή: Σάββας Παποδόπουλος

"Ποντιακή Εστία", τεύχος 88/1991

Διαφύλαξη κειμηλίων στην Παναγία Σουμελά

Συνέχεια από την 1η σελ. (Υπό Ιεράς Μονής Αγ. Διονυσίου Ολύμπου)

4. Τεμάχιο χειρός αγνώστου Αγίου σε αργυρά ομοίωμα χειρός

(Εκ της εν Πόντω Μονής Σουμελά φέρουσα στο οπίσθιον μέρος την εξής επιγραφήν: "Αυτή η Αγία χειρ ανανεωθείσα υπό του Ταξειδιώτου της Αγίας Μονής Σουμελά κυρίου παπα Ευσταθίου Μακρίδου ιδίου δαπάνης εν έτει 1881 Αυγούστου 15")

5. Οαίου Αρσενίου εν Φαράσων Κοπποδοκίας

(Υπό Ι. Πουχαστήριον Ιω. Θεολόγου Σουρωτής Θεο/νίκης)

6. Τεμάχιο Ιερών Αμφίων Οαίου Ανθίμου Χιοπολίτου

(Υπό Ι. Μονής Παναγίας Βοηθείας Χίου)

7. Αγίου Μάρτυρος Κωνδίδου συναθητικού Αγίου Ευγενίου

8. Λειψίονα Αυτοκράτορος Τραπεζούντος Αλεξίου Δ' Μεγ. Κομνηνού

9. Επτάφωτος Λυχνία κατασκευασθείσα εν Αγία Πετροπούλει ρωσίας 1901.

10. Σταυρός (ξύλινος) τέμνη του Ιερού Ναού Τιμίου Προδρόμου Δαφνούντος Τραπεζούντος

(Δωρηθείς υπό Αποστόλου Λαπαρίδου)

11. Σταυρός ξυλόγλυπτος του Μητροπολιτικού ναού Τραπεζούντος Αγίου Γρηγορίου Νύσσης

12. Ιερόν Ευαγγέλιον και Αγιον Ποτήριον Ιερού Ναού Αγίας Μαρίνης Τραπεζούντος

(Υπό Ιερέως Νικολάου Οικονομίδη)

13. Εξαπτέρυγα Μητροπολίτου Χαλδίας Διονυσίου

14. Τετραευαγγέλιον Μητροπολίτου Χαλδίας Σωφρονίου

15. Ιερά Ευαγγέλια (2) Μητροπολιτικού Ναού Αργυρουπόλεως (Υπό πρωτ. Νικολάου Παραστατίδη)

16. Ευαγγέλιον κυρίου Σίσεως Τραπεζούντος

(Υπό Διδασκάλου Στυλιανού Ακριτιδίη)

Αρχιερατικά άμφια

1. Τραπεζούντος Χρυσάνθου

2. Ζικνών Αγαθαγγέλου

3. Κιθκισίου Χαρίτωνος

4. Ποιμαντορική Ράβδος Μητροπολίτου Κυζίκου Ιωακείμ (1857).

Ιερατικά άμφια:

1. Πέτρου Θεοφιλήκτου Αρχιερατικού Ηγουμένου Παναγίας Σουμελά

2. Αμβροσίου Σουμελιώτου

3. Ιερέως Γεωργίου Ταμιονίδη

4. Οκτώ ξυλόγλυπτες Σταυροί Αγισμίου

5. Τέσσαρις πάρες ξυλινών ιερατικών άμφίων

6. Εικών Αγίου Γεωργίου εκ Κράμνης Πόντου

ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΠΡΟΣ ΒΟΛΟ

Κυριακή 3 Ιουλίου, ώρα 7 π.μ.

Ενα μεγάλο λεωφορείο μπροστά στα γραφεία της Ευξεινού Λέσχης μας περίμενε. Χαρούμενοι, φορτωμένοι τον ταξιδιωτικό μας σακκο και φορώντας τα γυαλιά ηλίου ένας - ένας μπήκαμε στη σειρά.

Φωνές, χαρές, γέλια.

Ξεκινήσαμε. Δύο - τρείς θυράρρες αγκαλιά με την καρδιοκλέφτρα Ρύρα, σ' όλη τη διαδρομή σκορπούσαν τη χαρά, τη ζωντάνια και το κέφι γύρω μας.

Το ποντιακό, παραδοσιακό τραγούδι έφτασε στο έπακρον. Όλοι, μικροί - μεγάλοι, τραγουδούσαμε, χαιρόμαστε, χτυπούσαμε παλαμάκια. Ανάμεσα στις φωνές ξεχώριζε η φωνή του ακούραστου τραγουδιστή κ. Καραπαναγιωτίδη και φυσικά οι φωνές των μελών της χορωδίας ακουγότανσαν πολύ όμορφα.

Φτάσαμε. Εκεί μας περίμενε μία ένθερμη υποδοχή από το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης Ποντίων Νομού Μαγνησίας, παρουσία του άριστου χοροδιδάσκαλου, χορογράφου και μεγάλου θεατρικού συγγραφέα κ. Ανέστη Παναγιωτίδη. Ακοούθησε εγκάρδιο καλωσόρισμα, εθιμοτυπική ανταλλαγή δώρων, ζεστά λόγια και δροσερά αναψυκτικά. Η αφορία στα μάτια όλων μας ήταν ακόμη παρόν: υπάρχουν ακόμα τέτοιοι άνθρωποι σήμερα!

Γνωριμίες, συστάσεις, συζήτηση... Ξενάγηση στ' αξιοθέατα μέρη της πόλης και ομαδική επίσκεψη στο αρχαιολογικό μουσείο στο Βόλο. Το μεσημέρι φιλοξενήσαμε ένα πανέμορφο εξοχικό κέντρο κάτω απ' τις σκιές πανύψηλων δέντρων.

Μας περιποιήθηκαν με το παραπάνω. Φάνηκε ότι το ενδιαφέρον τους ήταν πραγματικό και όχι στιγμιαίο, ψεύτικο σαν το χαμόγελο του κλόουν. Εκεί τραγουδούσαν πολύ όμορφα ο κ. Κώστας Καραπαναγιωτίδης με τη σύζυγό του, ο κ. Λάζαρος Σιδηρόπουλος και ο μικρός θυράρης Αντώνης Καλατής. Κι αμέσως μετά το φαγητό και το πιστό τί αήλο, σηκώθηκαν για χορό.

Πιασμένοι χέρι - χέρι, όπως τον παλιό, καλό καιρό, Βοιωτές και Βεριοίτες, χορέψαμε ο ένας πλάι στον άλλον, αδελαφωμένοι, σαν μία οικογένεια, σαν άξιοι συνεχιστές της μεγάλης ποντιακής φιλοξενίας.

Κάποια στιγμή μεγάλη

συγκίνηση προκάλεσε στους Βοιωτές το δικό μας τραγούδι, της Λιβεράς, "Αρχινά να λέω σας έναν τραγωδιάν, τη χωρή τη Κούρτοβας έναν ιστοριάν" που τραγουδούσε ο Πρόεδρος μας με το Διοικητικό Συμβούλιο.

Αλλά δυστυχώς οι ώρες ήταν πολύ λίγες. Ξαφνικά κατέβηκε ο ήλιος κ' έναν - έναν μας ανέβασε στο λεωφορείο.

Αποχαιρετιστήκαμε. Υποσχθήκαμε πως σύντομα θα ξαναβρεθούμε. Ποιός ξέρει; Με την ίδια ζωντάνια και το ίδιο κέφι, πολιτισμένα, μετά από ένα τρίτο ταξίδι φτάσαμε στην όμορφη πόλη μας, Βέροια.

Μα τί όμορφο ταξίδι ήταν αυτό;

Ας μην τέλειωνε ποτέ.

Ενας ταξιδιώτης
Βέροια 8-7-1994

ΣΠΕΥΣΑΤΕ!...

Ασφαώς θα έχουν παρατηρήσει οι αγαπητοί συμπατριώτες μας, ότι, τώρα τελευταία (και ιδίως απ' ότου κατέρρευσε η τ. Σοβιετική Ένωση) ο Τύπος (Ημερήσιος και Περιοδικός) ασχολείται πλέον συστηματικά με τους Ποντίους, την ιστορία τους, τα παθήματά τους...

Ετσι, τακτικά κατά καιρούς βλέπουν το φως της δημοσιότητας ωραιότατα και επαινετικώτατα άρθρα από Ποντίους και μη, για τους αδελαφούς μας Ποντίου και κυρίως αυτούς, που μας έρχονται από την τ. Σοβιετική Ένωση.

Ατομικά, ξεχωριστά από τα άρθρα, που συμποούνται σε πολλές εκατοντάδες, έχω στην κατοχή μου και δύο πολύ ενδιαφέροντα αφιερώματα της Κυριακάτικης "Καθημερινής". Υπ' όψιν για τους μη γνωρίζοντες, ότι η "Καθημερινή" κάθε Κυριακή, εκτός της κυρίως εφημερίδας, δίνει στους αναγνώστες της και ένα πολυσέλιδο ένθετον, το οποίο, κάθε φορά, είναι αφιερωμένο και σε κάτι το ξεχωριστό, είτε αυτό αφορά πρόσωπο, μουσείο, κάποιο ιστορικό γεγονός κ.λ.π., κ.λ.π.

Τα ένθετα, λοιπόν, της εν λόγω εφημερίδας της 9-5-1993 και 26-6-1994 είναι αφιερωμένα, το μεν πρώτο στον Ελληνισμό της Γεωργίας, το δεύτερο στον Ελληνισμό της Ρωσίας.

Αξιοπολογώτα αφιερώματα, που αξίζει τον κόπο να τα αποκτήσει όποιος δεν τάχει. (Σημ.: Διεύθυν-

1. Εχω επισημάνει ήδη, αήλου, την ευσιώνη διαπίστωση, ότι στα τελευταία χρόνια αυξήθηκε ο αριθμός των μονογραφιών για τον Ποντιακό Ελληνισμό, είτε αυτές είναι καθαρά επιστημονικές, είτε αποτελούν καταγραφή των αναμνήσεων. Ακόμα, θα πρέπει να διευκρινίσω πως θεωρώ χρήσιμα όσα γράφονται και όταν αυτά δεν αντέχουν, συνήθως, στις απαιτήσεις της επιστήμης, διότι τα πάντα είναι εκμεταλλεύσιμα και αξιοποιήσιμα, αν δεχθεί κανείς την άποψη ότι είναι - ή, έστω, πρέπει να είναι - ευρύτατος ο κύκλος των ενδιαφερόντων της Ιστορίας, αφού και η ζωή δεν είναι μονόπλευρο και μονοσήμαντο φαινόμενο. Ετσι, έχουμε πλέον πάμπολλες κατα-

γραφές του παρελθόντος του Ελληνισμού του Πόντου, από ιστορικούς και μη, είτε αναφέρονται τούτες γενικά σ' αυτόν ή σε ειδικά θέματα (της ιστορίας, της λαογραφίας, της γεωγραφίας, της παιδείας, της θρησκείας, του χριστιανισμού κ.τ.λ.) και το συνθέστερο στα διαδραματισθέντα σε μία περιοχή, πόλη ή και χωριό. Ιδιαίτερη είναι η ενασχόληση πολλών ιστορικών και απομνημονευματογράφων (και των δύο φύλων) με την εξιστόρηση των διώξεων, των ιδίων και των γονέων τους, ή και των απώτερων προγόνων τους, στη διάρκεια των πρώτων δεκαετιών του αιώνα μας, προκειμένου να διεκτραγωδηθεί η Οδύσσειά τους και να μείνει άσβεστη η

αμοιά. (Παρένθεση: "Οικονομικός Ταχυδρόμος", πρό ετών (τ. 9927/26-4-1973) είχε αφιερώσει ειδικό τεύχος του για τα 50χρονα από την Μικρασιατική Καταστροφή και στους Πρόσφυγες, σε επιμέλεια του επίσης γνωστού συμπατριώτη μας συγγραφέα και δημοσιογράφου κ. Γεωργίου Λαμπιδίου. Κλείνει η παρένθεση).

Επειδή το εν λόγω αφιέρωμα του "Ο.Τ." της 14-7-1994 είναι από τα ωραιότερα αφιερώματα στον Ποντιακό Ελληνισμό, που έχουν δει το φως της δημοσιότητας, προτρέπω τους συμπατριώτες μου, αδιαφόρως μορφωτικού πεδίου, να σπεύσουν να προμηθευτούν τον "Οικονομικό Ταχυδρόμο" της 14-7-1994.

.....

Θέλοντας, λοιπόν, να βοηθήσω τους συμπατριώτες μου Ποντίους στον πλουτισμό του αρχείου τους, παραθέτω τα πιο πάνω στοιχεία, με την πεποίθηση ότι πολλοί (αν όχι όλοι) θα θελήσουν να γίνουν κάτοχοι των πολύτιμων αυτών αφιερωμάτων υπέρ του Πόντου και των Ποντίων, που προανέφερα.

Ελπίζω η προτροπή μου: Σπεύσατε θα βρεί ανταπόκριση στο στοιχείο μας!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΛ.
ΤΑΤΑΡΙΔΗΣ
Ζάκυνθος

Διαβάστε
και διαδίδετε
την εφημερίδα μας

Ευσταθίου Πελαγίδη: "Η αποκατάσταση των Προσφύγων στη Δυτική Μακεδονία (1923-1930)"

Σημείωμα του Γιώργου Χ. Χιονίδα

φλόγα. Τούτο γίνεται συχνά με τη μορφή κατά έναν βαθμό, όταν η "ποικιλική" και ευρύτερα η φιλοτεχνική άδεια δεν υπερβήθει, παραδίδοντας την αλήθεια στην τέχνη του συγγραφέα. Τέλος, δεν πρέπει να ξεχάσουμε να σημειώσουμε και την προσπάθεια να καταγραφούν τα δημοτικά και μη τραγούδια, τα ήθη και τα έθιμα, τα φαγητά, οι χοροί και η ζωή γενικά, συχνά με τη μορφή θεατρικών έργων. Όλα αυτά είναι πολύτιμα πάντα, βέβαια, στα πλαίσια του Ελληνισμού γενικότερα, είτε γράφονται τούτα στην κοινή, ελληνική γλώσσα, είτε στην Ποντιακή διάλεκτο.

Μία κατηγορία των εκδόσεων αναφέρεται στη δημοσίευση ανέκδοτων εγγράφων, στην ελληνική γλώσσα, είτε σε γαλλική, γερμανική, τουρκική κ.ά. Τα τεκμήρια και γραπτά μένουν αυτά αναφέρονται κυρίως στις διώξεις και στις ταλαιπωρίες του Ελληνισμού (πολλές δε φορές και στις σφαγές και σε πράξεις δολοφονικές, ατόμων ή και ομάδων δε και ολόκληρων οικισμών, ενός χωριού ή και μιας περιοχής). Και στον τομέα αυτό έχουν δημοσιευθεί πολλά και από πολλούς. Ελληνες και ξένους.

Ενα θέμα το οποίο παρουσιάζεται πολύ ενδιαφέρον είναι το σχετιζόμενο με τα προβλήματα (κάθε μορφής), τα οποία αντιμετώπισαν οι Πρόσφυγες από τον Πόντο, όταν ήρθαν στην Ελλάδα. Για τον σκοπό τούτον υπήρξε κάποιος μηχανισμός (ο οποίος, βέβαια, ανδρώθηκε σιγά - σιγά, στην πορεία των γεγονότων, όπως συμβαίνει, ανέκαθεν, στη χώρα μας, τόπο, όπου "δεν ανθίζει, μονάχα "η πορτοκαλίθα", αλλά και το δέντρο του "άρπα κόλλη" και της ρυθμίσεως των πάντων "εκ των ενόντων), με τον οποίο προσπάθησε (!) το επίσημο κράτος να φροντίσει για την εγκατάσταση (και την αποκατάσταση) των νέων πολιτών του (και των δύο φύλων), σε αστικούς και αγροτικούς οικισμούς.

Η όλη αυτή, νομική και πραγματική, κατάσταση και προσπάθεια είναι γνωστή με τον όρο "Αποκατάσταση των Προσφύγων", όσα περιλαμβάνει αυτή η έκφραση, δεδομένου ότι υποστηρίζεται και σήμερα από τους ελάχιστους επι-

ζώντες Πρόσφυγες ή από τα παιδιά τους, ότι τέτοια αποκατάσταση δεν υπήρξε στην πράξη και στην πραγματικότητα, αφού δεν αποζημιώθηκαν τούτοι για την περιουσία, που άφησαν στις προγονικές εστίες τους...

Ανάμεσα στους πιο φερέγγυους μελετητές της νέας γενιάς των Ποντίων (ποντιακής καταγωγής για την ακρίβεια) μελετητών είναι και ο φιλόλογος συμπατριώτης μας κ. Ευστάθιος Πελαγίδης, ο οποίος είναι, από χρόνια, Σύμβουλος Φιλολόγων. Ο αγαπητός φίλος γεννήθηκε στη Δυτική Μακεδονία, όπου και υπηρέτησε στην αρχή. Ήταν επόμενο, συνεπώς, να στρέψει το ερευνητικό ενδιαφέρον του στην περιοχή τούτη και ως Πόντιος καταπίστανε με την έρευνα των θεμάτων, τα οποία αναφέρονται στην αποκατάσταση των Προσφύγων γενικά, στη Δυτική Μακεδονία. Τούτο είναι γνωστό στους απασχολούμενους με την Ιστορία, καθ' όσο ο Στάθης μας έδωσε ήδη αρκετά δείγματα - τμήματα ενός ευρύτερου έργου του, το οποίο μας παρουσιάζει τώρα και με την μορφή μιας συνθετικής μονογραφίας, διψυούς κατευθύνσεως, δηλαδή ιστορικής και ιστοριοδομικής, όπως θα ξανασημειώσουμε πιο κάτω.

Η ελληνική επιστήμη διαθέτει, επί τέλους, ένα πολύ ενδιαφέρον, περιεκτικό και εξαιρετικά κατατοπιστικό βιβλίο, τη διδακτορική διατριβή του Στάθη Πελαγίδη, που έγινε δεκτή, στην παλιά Φιλοσοφική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης και δημοσιεύτηκε στη σειρά του πολύ δραστήριου εκδοτικού οίκου των αδελαφών Κυριακίδη (Πόντιων της νέας γενιάς), ο οποίος διακρίνεται εδώ και χρόνια για την ποιότητα, τη μεγάλια, των βιβλίων, τόσο των αναφερόμενων στον Πόντο (με νέα βιβλία, είτε με την επανέκδοση παλιών), όσο και σε άλλα θέματα της Ιστορίας, της Παιδείας, της Λαογραφίας, άλλων περιοχών ή και ολόκληρης της Ελλάδας.

Εχομε, λοιπόν, ένα βιβλίο 328 καλοτυπωμένων σελίδων (από τις οποίες οι 319 - 328 καταλαμβάνονται από δημοσιευόμενες φωτογραφίες). Στο τέλος, σε φάκελλο, υπάρχει ο, αναπαρραχθείς, επίσημος "Ε-

ποικιστικός χάρτης (της Μακεδονίας), του 1926, όπου σημειώνονται πάμπολλα, χρησιμότητα στοιχεία, τα οποία είναι πολύτιμα και όχι μονάχα, μάλλον, για το εξεταζόμενο θέμα, καθ' όσο είναι λεπτομερέστατος και αποτελεί κειμήλιο - μνημείο για όσους - όσες επιθυμούν να έχουν σαφή και σωστή αντίληψη της γεωγραφίας, του πληθυσμού κ.τ.λ. στην πολλαπλή κρίσημ εκείνη εποχή.

Ας δούμε, όμως, τα περιεχόμενα του βιβλίου, το οποίο αποτελείται από το οποίο αποτελείται από τον πρόλογο, την περιεκτική εισαγωγή, τρία κεφάλαια και ένα πρόσθετο.

Στην Εισαγωγή εξετάζονται τα χρονικά όρια και το περιεχόμενο του θέματος και στη συνέχεια εκτίθενται τα στοιχεία, τα οποία συγκέντρωσε ο συγγραφέας, με βάση τη μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας, δηλαδή τις εργασίες εκείνων, που προηγήθηκαν. Ειδικότερη είναι η αναφορά του στις χρησιμοποίησες αρχειακές πηγές και στις εκδομένες ήδη. Στην επόμενη ενότητα διερευνώνται όσα σχετίζονται με το πρόβλημα της Προσφυγικής Αποκαταστάσεως, όπως είναι η διπλωματική θέση και η εσωτερική κατάσταση της Ελλάδας, οι ενέργειες και τα μέτρα της Προσφυγικής και οι προτάσεις για την ίδρυση ειδικής επιτροπής Αποκαταστάσεως των Προσφύγων (της γνωστής ως Ε.Α.Π.), της οποίας εξετάζεται, κατόπιν, η οργάνωση, όπως και οι βασικοί όροι της μονιμοποίησεως, το πρόβλημα της εξευρέσεως των απαραίτητων οικονομικών πόρων και τα προσφυγικά δάνεια. Στο τέλος, καταχωρούνται οι υποσημειώσεις (βιβλιογραφικές και επεξηγηματικές) της Εισαγωγής.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ

Νυφέπαρμαν

Αφη κόρη τη μάνα σου και κάνε άλλη μόνον, αφή κόρη τον κύρη σου και κάνε άλλον κύρη... Τίμα κόρη τον πεθερόν σ' α' σόν κύρης καλλίων... τίμα κόρη, τίμα κόρη να είσαι τιμημένη.